
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2021

ΜΑΘΗΜΑ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΩΡΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ

12:50

φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ- ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 16 / 06 / 2021

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: *ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ*

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1α

1. Σωστό: «πολιτικήν γάρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἥς μέρος πολεμική»
2. Σωστό : «Ζεὺς οὖν δείσας περί τῷ γένει ἡμῶν μη ἀπόλοιτο πᾶν»
3. Λάθος : «εἷς ἔχων ἰατρικήν πολλοῖς ἰκανός ἰδιώταις και οἱ ἄλλοι δημιουργοί»

- β. 1. Η αντωνυμία «αὐτῶν» : αναφέρεται στη λέξη «τῶν θηρίων»
2. Το επίρρημα «οὕτω» αναφέρεται στη φράση: «πότερον ὡς αἱ τέχναι
νενέμηνται»

B3

1. Λάθος
2. Λάθος
3. Σωστό
4. Σωστό
5. Λάθος

B4α. 1 ε, 2 γ, 3 στ, 4 ζ, 5 η ,6 α

B4β.

Η πολιτική παρακμή διαφθείρει τον θεσμό της δημοκρατίας.

Κάθε δημιουργός μέσα από την τέχνη του εκφράζει την καλλιτεχνική του ευαισθησία.

B5.

Η αντίθεση ανάμεσα στη «φύση» και στον «νόμο» ήταν από τα αγαπημένα θέματα συζήτησης στους διανοούμενους στην Αθήνα, κατά το δεύτερο μισό του 5^{ου} αιώνα και μετά. Παρόλο που η αρχαϊκή αντίληψη περί ηθικής πρέσβευε πως οι ιδιότητες - τα χαρακτηριστικά του ανθρώπου- δίνονται εκ φύσεως και όσο «ανώτερο» είναι το γένος, η γενιά, τόσο ανώτερα, «ευγενέστερα», τα χαρακτηριστικά, η διδασκαλία των σοφιστών αμφισβητεί

αυτή την ηθική. Ο Καλλικλής στο συγκεκριμένο απόσπασμα ανήκει στον κύκλο των διανοούμενων που υποστηρίζει πως η «φύση» είναι το θεμελιώδες στοιχείο κάθε ανθρώπινης συμπεριφοράς και επιδίωξης («Η ίδια η φύση,...ότι είναι δίκαιο όποιος ...πιο αδύνατο»), ενώ ο Πρωταγόρας θεωρεί πως συστατικό στοιχείο της ισορροπημένης κοινωνικής συνύπαρξης των ανθρώπων είναι ο «νόμος».

Ο Καλλικλής, για να στηρίξει το επιχείρημα του, αναφέρει πως οι αδύνατοι άνθρωποι είναι αυτοί που καθορίζουν τους νόμους, για να αναστείλουν εν μέρει τη δύναμη των δυνατών και των ικανών ανθρώπων. Οι αδύναμοι είναι αυτοί που αποδίδουν στην πλεονεξία τα χαρακτηριστικά της κακίας και της αδικίας. Γι' αυτό προτείνουν όλοι ισομερώς να έχουν κατοχή στα αγαθά. Η φύση είναι ο βασικός ρυθμιστής της εν λόγω κατάστασης, η οποία θα επέμβει και θα ορίσει το δίκαιο «του καλύτερου και του ισχυρότερου».

Στον αντίποδα αυτής της θεώρησης ο Πρωταγόρας ρητώς αναφέρει πως η πολιτική κοινότητα δημιουργήθηκε *νόμω* , από την ανάγκη δηλαδή των ανθρώπων να προστατευτούν από τα άγρια θηρία και να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους. Σκοπός

τους ήταν η ικανοποίηση των βιολογικών αναγκών και η διασφάλιση της ζωής τους. Η συμβίωση στις πρώτες κοινωνίες δεν ήταν πάντοτε αρμονική (ήδίκουν αλλήλους...διεφθείροντο»), γιατί κυριαρχούσε η αδικία και ανάγκαζε το πλήθος των ανθρώπων να διασκορπίζεται πάλι και να εξοντώνεται από τα θηρία. Αυτό που χρειαζόνταν οι άνθρωποι, για να εξασφαλίσουν την εύρυθμη κοινωνική και πολιτική ζωή δεν το είχαν βρει ακόμα. Απόρροια της παρούσας κατάστασης είναι η αδικία, η οποία παρουσιάζεται ως φθοροποιός δύναμη που καταστέλλει κάθε ομαλή απόπειρα συνύπαρξης.

Συμπερασματικά, προβάλλονται διαφορετικές απόψεις ως προς τον τρόπο οργάνωσης. Αφενός, ο Πρωταγόρας καταλήγει στη σημασία που έχει η δικαιοσύνη, ως αναγκαίο συστατικό για την συγκρότηση και τη λειτουργία των πολιτικών κοινωνιών, την αρμονική συνύπαρξη των μελών, την ευταξία, ευρυθμία και πρόοδο. Μόνο υπό τις προϋποθέσεις αυτές αναπτύσσονται σχέσεις φιλίας, συνεργασίας, αλληλεγγύης και αλληλοσεβασμού. Ενώ ο Καλλικλής, υπαγορεύει πως η φυσική δικαιοσύνη έρχεται να ορίσει το δικαίωμα του ισχυρότερου να κατέχει μεγαλύτερο μερίδιο από τον αδύναμο.

Γ1.

Ο Άνυτος απ' τη μια εξαιτίας της κακής αγωγής του γιου του και λόγω της δικής του υπεροψίας, ακόμα και μετά το θάνατό του, έχει κακή φήμη.

Ο Σωκράτης απ' την άλλη, επειδή εξύψωνε τον εαυτό στο δικαστήριο, τραβώντας πάνω του το φθόνο (προκαλώντας το φθόνο) έκανε τους δικαστές πιο πολύ να τον καταδικάσουν. Κατά την άποψη μου λοιπόν έχει επιτύχει τη μοίρα που αγαπούν οι θεοί.

Γ2.

Ο Ξενοφώντας στο απόσπασμα από το έργο του *Απολογία Σωκράτους* παραθέτει τις απόψεις του για τη στάση που κράτησε ο Σωκράτης στο δικαστήριο.

Η ψυχική ρώμη που επέδειξε ο Σωκράτης οφείλεται στη συνολική στάση της ζωής του. Ένας άνθρωπος, στην προχωρημένη ηλικία που βρισκόταν, δεν είχε να περιμένει κάτι αξιόλογο από τη ζωή του. Προκρίνει λοιπόν τον θάνατο ως ευκολότερη για αυτόν επιλογή, καθώς ανταποκρίνεται στις αρχές του «*τοῦ μὲν γὰρ βίου τὸ χαλεπώτατον ἀπέλιπε, τῶν δὲ θανάτων τοῦ ῥάστου ἔτυχεν*». Συγκαταλέγοντάς τον στα αγαθά «*ὥσπερ οὐδὲ πρὸς τᾶλλα τάγαθὰ προσάντης ἦν*» τον προτιμᾷ συνειδητὰ από τη ζωή «*γὰρ ἔγνω τοῦ ἔτι ζῆν τὸ τεθνάναι αὐτῷ κρεῖττον εἶναι*». Ο φιλόσοφος αντιμετωπίζει τη θανατική ποινή με γενναιότητα και χαρά και δε δειλιάζει θεωρώντας ότι έτσι εκπληρώνει το χρέος του «*οὐδὲ πρὸς τὸν θάνατον ἔμαλακίσατο, ἀλλ' ἰλαρῶς καὶ προσεδέχετο αὐτὸν καὶ ἐπετελέσατο*».

Ο Ξενοφώντας αντιδιαστέλλοντας το ἦθος του Άνυτου με αυτό του Σωκράτη «*Άνυτος μὲν δὴ διὰ τὴν τοῦ υἱοῦ πονηρὰν παιδείαν καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ ἀγνωμοσύνην ἔτι καὶ τετελευτηκῶς τυγχάνει κακοδοξίας*» τονίζει την υστεροφημία που ακολουθεῖ τον Σωκράτη χαρακτηρίζοντας τη μοίρα του αγαπητῆ στους θεούς «*ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ θεοφιλοῦς μοίρας τετυχηκέναι*». Η ειρωνεία και η περιφρόνηση που ἔδειξε ο φιλόσοφος προς τους δικαστές και τον θάνατο δεν είναι ἀσχετες με την καταδικαστική ἀπόφαση «*Σωκράτης δὲ διὰ τὸ μεγαλύνειν ἑαυτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ φθόνον ἐπαγόμενος μᾶλλον καταψηφίσασθαι ἑαυτοῦ ἐποίησε τοὺς δικαστάς*». Για τον Ξενοφώντα ο Σωκράτης είναι ανεξίτηλα χαραγμένος στη μνήμη του «*οὔτε μὴ μεμνησθαι δύναμαι αὐτοῦ οὔτε μεμνημένος μὴ οὐκ ἐπαινεῖν*» και αποτελεί πρότυπο ζωῆς λόγω της σοφίας και του ἠθους του «*ἐγὼ μὲν δὴ κατανοῶν τοῦ ἀνδρὸς τὴν τε σοφίαν καὶ τὴν γενναιότητα*».

Γ3α.

«ἡμῖν μὲν οὖν δοκεῖ θεοφιλεστέρων μοιρῶν τετυχηκέναι τῶν μὲν γὰρ βίων τά χαλεπώτερα».

Γ3β.

ἔγνω: **γνώθῃ**

τοῦ ζῆν: **ζῆ**

τό τεθνάναι: **τεθνηκῶς /τεθνεῶς ἴσθῃ (τέθναθῃ)**

Γ4α.

διά τό μεγαλύνειν: έναρθρο απαρέμφατο, ως εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του αναγκαστικού αιτίου στη μετοχή «**επαγόμενος**»

τοῦ ζῆν: έναρθρο απαρέμφατο, που λειτουργεί ως ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, γενική συγκριτική, δηλ. β' όρος σύγκρισης, στο επίθετο κρείττον

τοῦ ἀνδρός: ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός ως γενική κτητική στο « την σοφίαν» και «τήν γενναιότητα»

ἀξιομακαριστότατον: κατηγορούμενο στο αντικείμενο του ρήματος «τόν ἄνδρα», λόγω του συνδετικού ρήματος νομίζω

Γ4β.

Υπόθεση: εἰ δε τις συνεχένητο

Απόδοση: ἐκεῖνον ἐγώ τόν ἄνδρα ἀξιομακάριστον νομίζω

Ο υποθετικός λόγος είναι ανεξάρτητος και απλός. Δηλώνει το πραγματικό, καθώς στην υπόθεση έχουμε **εἰ και οριστική ιστορικού χρόνου** (αναφέρεται στο παρελθόν) και στην απόδοση **οριστική μέλλοντα** (αναφέρεται στο παρόν)

Προσδοκώμενο

Ἐάν/ Ἄν / Ἦν **συγγένηται** (υποτακτική), ἐκεῖνον ἐγώ τόν ἄνδρα ἀξιομακάριστον **νομιῶ**(οριστική μέλλοντα)